

Římské datování

Rok se v latině vyjadřuje číslovkou **řadovou v ablativu** (jde o přesný, určený čas):

anno quadragésimo tertio

roku (v roce) 43

anno centésimo sexto

roku (v roce) 106

zkratky:

a.u.c. = *ab urbe condita*

Římané počítali roky od založení Říma (753 př.Kr.)

a. Chr. n. = *ante Christum natum* po nástupu Křesťanství se datuje podle narození Krista

p. Chr. n. = *post Christum natum*

Jména měsíců jsou v latině adjektiva a skloňují se jako *acer*: *September, October, November,*

December; Aprilis, Quintilis (později Iulius), Sextilis (Augustus) se skloňují jako *brevis*;

Ianuarius, Februarius, Martius, Iunius, Iulius, Augustus se skloňují jako adjektiva I. a II.

Deklinace: *mensis Ianuarius, mense Decembri.*

Poněkud složitější je určení dne v měsíci. V rámci každého měsíce existovala tři pevná data:

Kalendae, arum = kalendy - tj. 1. den v měsíci

Nonae, arum = nóny tj. 5. den v měsíci /ale **M**(artius) **I**(uLius) **M**(aius) **O**(ctober) 7. den/

Idus, uum = ídy tj. 13. resp. 15. den v měsíci, viz MILMO.

Pokud určované datum připadne na kalendy, ídy nebo nóny stojí v ablativu:

Kalendis Ianuariis 1. ledna

Idibus Martiis 15. března

Nonis Februariis 5. února

Idibus Aprilibus 13. dubna

den před tímto datem *pridie* + akuz.; den poté *postridie* + akuz.:

pridie Nonas Ianuarias 4. ledna

postridie Idus Octobres 16. října

Ostatní dny se počítaly k následujícímu pevnému datu - tj. počítalo se kolik dní k nejbližším

kalendám, nónám nebo ídám chybí, přičemž se započítával jak den, který se má určit, tak také

den, ke kterému se počítá: např. 9. ledna byl pátý den před lednovými ídami *die quinto ante*

Idus Ianuarias; 23. ledna byl desátý den před únorovými kalendami tj. *die decimo ante*

Kalendas Februarias.

Datum lze rovněž vyjádřit s předložkou *ante* + akuzativ:

ante diem quintum Idus Ianuarias; ante diem decimum Kalendas Februarias (a.d. V id. Ian.;

a.d. X Kal. Febr., nebo jen *X Kal. Febr.)*

Cvičení: *Ego natus sum die septimo ante idus Decembres (ante diem septimum Idus*

Decembres) anno milésimo nongentesimo sexagesimo tertio p. Chr. n. Ego natus

sum..... Aedes Mercurii dedicata est Idibus Maiis..... Natus erat Agricola

Idibus Iuniis, excessit tertio et quinquagesimo anno. Helvetii diem dicunt, qua die ad ripam

Rhodani omnes conveniant - is dies erat ante diem quintum Kalendas Apriles..... Quintus

frater ad me scribit se ad te Nonis Maiis venturum esse (že přijde)..... Ego me de

Cumano movebam ante diem V Kalendas Maias..... Nos in Tusculanum venire ante diem

XVII Kalendas Decembres putamus..... Comitia Bibulus in ante diem XV Kal. Nov.

distulit (přesunul).....